

Kongl. Maj:t och Kronan måtte från denna sin arfsrätt afstå; och sådant till förmån för den i Gefle befintliga barnhusinrättning såsom bidrag till utvidgande af dess nyttiga och välsignelserika verksamhet. Anhållande jag om remiss af denna min vördsamma framställning till Stats-Utskottet, dit ofvanberörda underdåniga ansökning, med dertill hörande handlingar, derefter torde komma att öfverlemnas.

Stockholm den 28 Januari 1869.

J. W. Petre.

N:o 330.

Af Herr **Sven Nilsson**: *Om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående undersökning och utredning, huru det under Konung Carl XI:s tid af rusthållarne sammanskjutna s. k. "reservkapital" blifvit använt.*

Uti det af komiterade för utredning af roterings- och rustningsbesväret afgifna betänkande förekommer en hemställan: "att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande huruvida icke under fälttjenstgöring i krig ersättning borde gifvas åt rusthållaren för den rustningskostnad, som öfverstiger de förmåner, hvilka han för rustningens utgörande må anses åtnjuta;" men, så vidt jag hunnit genomse Kongl. Maj:ts till Riksdagen afgifna förslag, har ingen framställning i anledning af denna hemställan blifvit gjord. Utan att nu vilja yttra något i anledning här af, har denna omständighet dock föranledt mig att fästa uppmärksamhet vid ett förhållande, som lärer vara ganska litet känt bland allmänheten i landet, och äfven torde vara obekant för många ledamöter af Riksdagen.

Icke långt efter rusthållsinrättningens upprättande förordnade Konung Carl XI, att för hvarje rusthåll skulle sammanskjutas en årlig afgift, som höjdes så, att den uppgick slutligen till 6 daler silfvermynt i allmänhet, men
för

för Bohusläns dragonrusthållare till endast 4 daler. Detta var ingen obetydlig utgift utöfver rustningskostnaden under den tiden, då värdet på en tunna spannmål var endast 3 daler silfvermynt. Den motsvarade således en årlig utgift af två tunnor spannmål. De sammanskjutna medlen skulle göras fruktbara och benämnas "reservkapitalet" samt användas endast till understöd åt rusthållarne, om rustningen förlorades i krigstid eller genom annan olyckshändelse. Kapitalet förökades och utgjorde, efter ganska få år från inrättningens början, en summa af 526,919 daler 1 öre 10 penningar silfvermynt, enligt en i Riksarkivet befintlig af Statskontoret den 26 Augusti 1697 afgifven berättelse, som innehåller redogörelse för nämnda kapital. Denna summa motsvarade värdet af ett spannmålsbelopp af 175,639 tunnor, efter den tidens pris. Uppskattar man ett sådant spannmålsbelopp efter nutidens pris och tager detta till endast 15 R:dr per tunna, hvilket ingen lär påstå vara för högt tilltaget, så uppstår en summa af 2,634,585 R:dr eller i rundt tal och efter låg beräkning två och en half millioner R:dr.

Jag har sökt erhålla kännedom om huru nämnda reservkapital sedan år 1696 blifvit förvaltadt eller hvar det tagit vägen, utan att lyckas få annan upplysning än yttrade förmodanden att det blifvit användt i Konung Carl XII:s krig. Man kan med temlig visshet antaga att så skett, men knappast tro att dispositionen blifvit gjord endast till det med medlen afsedda ändamål, det vill säga till lättnad i rustningskostnaden för dem, som sammanskjutit kapitalet.

Detta förhållande förefaller mig vara af den vigt att det väl förtjenar en noggrann utredning; ty om, såsom det vill synas, rusthållarne hafva en så betydande fordran hos Kongl. Maj:t och Kronan, kräfver rättvisan, att den när som helst och särdeles vid ett tillfälle sådant som det närvarande både utredes och beräknas dem till godo, det må blifva antingen till lindring i deras rustningsskyldighet, till afräkning vid en blifvande aflöning för befrielse från rustningsbesväret eller på annat sätt. Att åstadkomma en sådan utredning fordrar både tid och kostnad, som en enskild person svårligen kan uppoffra. Kongl. Maj:t lär deremot, utan särdeles kostnad, kunna från vederbörande embetsverk infordra uppgifter huru och till hvad ändamål medlen blifvit använda. Jag vill därför vördsamt föreslå en underdånig anhållan:

att Kongl. Maj:t ville låta undersöka och utreda huru ofvannämnda reservkapital blifvit användt, om det kommit dess rätte egare, rusthållarne till godo, samt meddela en blifvande Riksdag resultatet af denna undersökning.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Sven Nilsson.